

VI KAN SKAPE SAMISK HISTORIE

Av teatersjef Haukur J. Gunnarsson, Det samiske nasjonalteatret Beaivváš

Så har demokratiet gjort jobben sin. 39 kvinner og menn ble nylig valgt til å representere det samiske folket i Sametinget. Vi håper de vil bruke sitt mandat til å bli med på en historisk beslutning for hele det samiske og norske samfunn.

Vi vet at de nærmeste dager og uker blir spennende og hektiske i og rundt Sametinget. Hvem blir president? Hvordan settes det nye rådet og komiteene sammen? Og hva blir de viktigste sakene neste fireårs-periode?

Vi i Beaivváš har fulgt denne valgkampen ekstra tett. Vi har et sterkt ønske om at det nye Sametinget skal gjennomføre den endelige beslutningsprosessen som gir Sápmi og Norge sitt andre nasjonalteaterbygg. Det første ble reist i Oslo i 1899. Det neste kan komme i Kautokeino over 100 år senere.

Gjennom valgkampen har vi fått støtte og positive signaler fra de fleste partiene som stilte til valg. Vi opplever at mange samepolitikere ser at nybygg til det samiske nasjonalteateret Beaivváš har i seg symboler og betydning som kan løfte oss alle. Ikke bare kunsten, men de samiske språkene, identiteten, Finnmark, Nordområdene og hele Norge.

Siste etappe

I flere tiår har det samiske samfunn jobbet for at Beaivváš skulle få sin nasjonale scene. Mange har kjempet. Mange har argumentert. Mange har møtt motstand. Men ingen har gitt opp.

Nå er vi klar for den siste, viktige etappen. Det ligger godt til rette for at Sametinget og Stortinget kan gjøre parallelle vedtak i 2014 som innebærer at et forprosjekt igangsettes. Det vil i praksis bety det endelige ja. Og et slikt vedtak vil ha stor symbolkraft 200 år etter at Norge fikk sin egen Grunnlov, 17. mai 1814.

Et nytt teaterbygg vil nemlig være et viktig symbol i feiringen av Grunnloven. Grunnloven slår fast at vi lever i en stat, med to folk. Det ene nasjonalteateret fikk som sagt sin scene i Oslo for mer enn 100 år siden. Nå skal det andre nasjonalteateret få sin scene. I Kautokeino.

Økt kvalitet

Bygget vil vise Norge som en sterk kunst- og kulturnasjon. Vi er et langt land. Vi er et sammensatt land. Men ikke lengre og ikke mindre samlet enn at vi også lengst nord kan reise et praktbygg for å vise verden den samiske og nordlige dimensjon. Det nye bygget vil bli samefolkets viktigste kunstreisverk. Men det skal være viktig også for hele Norge.

Teaterbygget vil gi den samiske scenekunsten et markert løft. Flere forestillinger. Enda høyere kvalitet. Enda bedre produksjoner. Vi skal glede, engasjere, underholde, utfordre, irritere. Vi skal utøve kunstens viktigste rolle: Å vise hvem vi er. Men også vise hvem vi vil være.

Mange er kjent med hvor krevende arbeidsbetingelsene er for teateret i dagens bygg. Kulturhuset har, og vil alltid ha, en viktig plass i teaterets historie. Men en kunstnasjon kan ikke la et nasjonalteater jobbe i så uegnede lokaler.

Sterk støtte

Derfor er vi glad for den sterke støtten så mange kunstnere, men også samiske politikere har gitt og gir oss. Før valgkampen, i valgkampen og forhåpentligvis også nå etter valgkampen. Vi opplever sterk, felles kraft på tvers av partiene om å heie fram nybygget.

Fra teaterets spede start for mer enn 30 år siden, har det vært en lang og kronglete vei mot å sikre Sápmi og Norge et verdig teaterbygg for Beaivváš. I det siste året har det vært diskusjoner om hvorfor arbeidet ikke har hatt den ønskelige framdrift. Fra teaterets side anser vi denne diskusjonen som avsluttet. Vi bruker nå all kraft og energi på å få lagt på plass alle dokumenter, utredninger og tall som må til for at Sametinget og Stortinget skal ha et fullgodt beslutningsgrunnlag våren 2014.

Skal vi lykkes er det svært viktig at forhandlingene de neste dagene og ukene setter byggesaken høyt på listen over saker som skal gjennomføres i den nære framtid. Det er ikke vår oppgave å mene noe som helst om hvem som skal styre, men vi ser det som vår plikt å gjøre hva vi kan for at nybygget endelig kan realiseres.

Godt nytt

Og hvem bør glede seg over en slik beslutning? Vi som er opptatt av samisk språk, identitet og teaterkunst vil selvsagt oppleve lettelse. Likevel tror vi byggesaken har et enda bredere perspektiv:

- Det vil vise at Norge tar sin urfolkspolitikk på alvor
- Det vil vise at vi også i 2014 lever etter intensjonene i Grunnloven av 1814 om to folk i én stat
- Det vil kunne ha stor betydning for nærings- og reiselivsutviklingen i hele Finnmark og Nord-Norge.
- Det gir nye arenaer, nye stemmer og nye muligheter for å skape og formidle fortellinger og drama fra Nordområdene.

Vi er klare for å skape historie. Vi håper og tror at et bredt flertall i Sametinget er det samme.